

LITURGIA

Liturgia Sacra 19 (2013), nr 1, s. 5–20

O. KAZIMIERZ LIJKA OMI
Poznań, UAM

NOWE ŚWIĘTO — JEZUSA CHRYSTUSA, NAJWYŻSZEGO I WIECZNEGO KAPŁANA

Prefekt Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, kard. Antonio Cañizares Llovera, w liście z 3 lipca 2012 r. poinformował, że na mocy decyzji papieża Benedykta XVI udziela się Konferencjom Biskupów, o ile wcześniej o to poproszą, pozwolenia na wprowadzenie do kalendarzy własnych obchodu Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana, w stopniu święta, przypadającego w czwartek po uroczystości Zesłania Ducha Świętego¹. Teksty Mszy i czytań mszalnych oraz liturgii godzin i martyrologium zostały zatwierdzone na mocy dekretu i opublikowane w języku łacińskim w dniu 23 lipca 2012 r.²

W Polsce biskupi na 360 zebraniu plenarnym Konferencji Episkopatu Polski, które odbyło się w Zakopanem w dniu 26 listopada 2012 r., zdecydowali o ustanowieniu tego święta w diecezjach naszego kraju³. Na prośbę ks. abpa Józefa Michalika, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, z dnia 14 grudnia 2012 r., Kongregacja zatwierdziła w dniu 22 lutego 2013 r. liturgiczne teksty święta w ję-

¹ KONGREGACJA KULTU BOŻEGO I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW, *Lettera della Congregazione*, Not 7–8 (2012), s. 335.

² *Tamże*, *De festo D.N.I.C. Summo et Aeterno Sacerdote*, s. 337–368; zob. też „Anamnesis” 72 (2013), nr 1, s. 28–48.

³ *Ku czci Chrystusa – Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, „Niedziela” 18 (2013), s. 9.

zyku polskim⁴. W dekrete odnoszącym się do tych tekstów abp Michalik zawarł życzenie, aby Chrystus, Najwyższy i Wieczny Kapłan, stanowił wzór dla wszystkich uczestniczących w Jego kapłaństwie służebnym, a dla wiernych, włączonych w kapłaństwo wspólne, oficjum nowego święta było inspiracją do wzmożonej modlitwy za pasterzy⁵. W Polsce święto było po raz pierwszy obchodzone w dniu 23 maja 2013 r. Ponieważ jest to nowe święto, dlatego warto przybliżyć jego genezę i teologiczne przesłanie wyrażone w tekstach liturgicznych. W studium ograniczymy się do tekstów mszalnych.

1. Geneza święta

W przedsoborowym Mszałem rzymskim znajduje się formularz Mszy wotywniej, przeznaczony na czwartek, ku czci Pana naszego Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana⁶. Występuje on po dwóch innych formularzach związanych z czwartkiem, a mianowicie po formularzu Mszy o Duchu Świętym⁷ oraz Mszy o Najświętszej Eucharystii⁸. Impuls do powstania formularza związanego z kapłaństwem Chrystusa dał Pius XI w encyklice *Ad catholici sacerdotii* z dnia 20 grudnia 1935 r.⁹ Zaznaczył on, że Msza może być sprawowana w czwartek, zgodnie z liturgicznymi normami¹⁰. Formularz mszalny, opublikowany w dniu 24 grudnia 1935 r., mógł być używany w Mszach wspólnotowych¹¹. Dnia 11 marca 1936 r. Święta Kongregacja Obrzędów wydała dekret dotyczący możliwości rozszerzenia celebracji wspomnianej Mszy. Z dokumentu wynika, że wpływ na szczególne zainteresowanie się przez Stolicę Apostolską kwestią świętości kapłanów była działalność Towarzystwa Boskiego Zbawiciela (salwatorianie), które od dwóch lat, za aprobatą ordynariusza Berlina, prowadziło „Pobożne ćwiczenie” polegające na modlitwie, głównie w pierwszą sobotę miesiąca, o uświęcenie duchowieństwa całego świata. Liczni biskupi zaczęli wprowadzać taką praktykę do swoich diecezji, włączając w to

⁴ *Msza Święta na święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana, Dodatek*, w: *Mszał Rzymski dla diecezji polskich*, Poznań 2013, s. 4–5 (dalej: MRPD 2013); *Święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, w: *Liturgia godzin*, t. III, Poznań 2013, s. 4–5. Tekst polski z Martyrologium zob. A. BALABUCH, *Słowo w związku z wprowadzeniem do kalendarza liturgicznego święta Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, „Msza Święta” 5 (2013), s. 3.

⁵ Por. MRPD 2013, s. 3.

⁶ *Missale Romanum ex decreto Ss. Concilii Tridentini restitutum Summorum Pontificum cura recognitum*, editio iuxta sextam typicam, Ratisbonae 1962, s. [68]–[70] (dalej: MR1962).

⁷ *Tamże*, s. [65]–[66].

⁸ *Tamże*, s. [67]–[68].

⁹ PIUS XI, Encyklika *Ad catholici sacerdotii*, AAS 28 (1936), nr 1, s. 5–53.

¹⁰ *Tamże*, s. 52–53: (...) *opportunitum duximus, adhibita in consilium Sacra Congregatione catholicis ritibus tuendis, propriam summi et aeterni Sacerdotis Iesu Christi votivam Missam apparari, unaque cum hisce Litteris in lucem edi: quae quidem Missa, quavis feria quinta, ad liturgicas normas, celebrari poterit.*

¹¹ *Missa votiva D. N. Jesu Christi summi et aeterni Sacerdotis*, AAS 28 (1936), nr 1, s. 54–56.

wiernych. Po dwóch latach liczba osób zaangażowanych w tego rodzaju modlitwę osiągnęła prawie 400 tysięcy¹². Generał salwatorianów zwrócił się do Stolicy Apostolskiej z prośbą, aby w pierwszy czwartek miesiąca we wszystkich kościołach i kaplicach, w których za zgodą ordynariusza miejsca odmawia się modlitwy o uświęcenie kapłanów całego świata, można było sprawować jedną Mszę wotywną o Jezusie Chrystusie, Najwyższym i Wiecznym Kapłanie¹³. Odpowiedź papieża była pozytywna, ale pod warunkiem, że w te dni nie przypadają święta, wigilia lub oktawa Pańska i wspomnienie Wszystkich Wiernych Zmarłych. Ponadto wyłączo- no z możliwości skorzystania z tego formularza dni od 2 do 4 stycznia. Papież zdecydował, że zamiast Mszy w pierwszy czwartek miesiąca, za zgodą biskupa, można ją sprawować w pierwszą sobotę miesiąca. Do celebracji dodano przywileje (takie jak do Mszy ku czci Najświętszego Serca Pana Jezusa, ofiarowanej w pierwszy piątek miesiąca)¹⁴. Msza mogła być cicha lub śpiewana, miała jednak przywileje wotywy uroczystej, w której odmawiano *Gloria* i *Credo* oraz końcowe *Ite missa est*¹⁵. Kult liturgiczny związany z kapłaństwem Chrystusa przyczynił się w dużej mierze do powstania nowego święta.

W liście Prefekta Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów czytamy, że święto było już obchodzone od wielu lat według kalendarzy własnych różnych instytutów zakonnych i krajów, z wielkimi owocami duchowymi, zapraszając cały Kościół do kontemplowania świętości i piękna kapłaństwa Chrystusa, ożywiając wszystkich wiernych w ich wysiłkach ku świętości, nakłaniając do żarliwej modlitwy o uświęcenie duchowieństwa i pobudzając tych, którzy przez sakrament święceń są powołani do kapłaństwa służebnego, do trwania w stałym i wiernym wysiłku zmierzającym do osobistego uświęcenia, w całkowitym oddaniu się Bogu i Kościołowi¹⁶.

Myśl o wprowadzeniu święta Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana, pojawiła się najpierw w hiszpańskim zgromadzeniu kontemplacyjnym Sióstr Oblatek Chrystusa Kapłana, którego charyzmatem jest duchowe wsparcie dzieła uświęcenia kapłanów i kandydatów do kapłaństwa. Współzałożyciel tego zgromadzenia, bp José María García Lahiguera z Madrytu, zwrócił się z prośbą do Piusa XII o ustanowienie dla zgromadzenia święta patronalnego Chrystusa Kapłana. Po otrzymaniu pozytywnej odpowiedzi zaczęto je obchodzić od 1952 r. Stawało się ono

¹² ŚWIĘTA KONGREGACJA OBRZĘDÓW, *Duobus abhinc annis*, AAS 28 (1936), nr 7, s. 240.

¹³ *Tamże*, s. 241.

¹⁴ *Tamże*; M. BARBA, *L'Euologia della Festa di Nostro Signore Gesù Cristo Sommo ed Eterno Sacerdote*, Not 49 (2012), nr 7–8, s. 385.

¹⁵ K. FIGLEWICZ, *Msza wotywna do Pana Jezusa Najwyższego i Odwiecznego Kapłana*, RBL 1 (1948), nr 1, s. 47.

¹⁶ Por. KONGREGACJA KULTU BOŻEGO I DISCYPLINY SAKRAMENTÓW, *Lettera della Congregazione*, Not 49 (2012), nr 7–8, s. 335–336; D. OSTROWSKI, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana. Nowe święto dla diecezji polskich*, „Msza Święta” 5 (2013), s. 4.

coraz bardziej znane i propagowane. Dnia 22 sierpnia 1973 r. Święta Kongregacja ds. Kultu Bożego zatwierdziła nowe święto dla Kościoła w krajach języka hiszpańskiego, wyznaczając jego obchód na czwartek po uroczystości Zesłania Ducha Świętego¹⁷. Dlaczego wybrano czwartek? Otóż każdy czwartek tradycyjnie uważany jest w Kościele za mający związek z Wielkim Czwartkiem, a więc z dniem ustanowienia przez Chrystusa sakramentu kapłaństwa i Eucharystii. Jest to od dawna dzień modlitw za kapłanów i o powołania kapłańskie. Źródłem kapłaństwa w Kościele jest Chrystus, Arcykapłan Nowego Przymierza (por. Hbr 4,14). Kapłaństwo urzędowe jest związane z misterium paschalnym, które swój szczyt osiąga w Triduum Paschalnym. To misterium jest wspomniane i aktualizowane w szczególny sposób w liturgii okresu wielkanocnego, który kończy się bezpośrednio po uroczystości Zesłania Ducha Świętego. Ostatnia Wieczerza, Śmierć Jezusa na Krzyżu, Zmartwychwstanie i Zesłanie Ducha Świętego — to główne wydarzenia w historii zbawienia, a równocześnie w historii kapłaństwa Nowego Przymierza. W dniu Pięćdziesiątnicy kapłaństwo Apostołów zostało napełnione nową mocą pochodzącą od Ducha Świętego. W Kościele nieustannie jest obecny i działa Chrystus, jest też obecny z żywą mocą Duch Święty, który odnawia w sercach kapłanów ducha świętości i swoją łaską sprawia, że słowa Ewangelii przynoszą obfity owoc w ludzkich sercach i docierają aż na krańce ziemi¹⁸. Działanie Ducha Świętego uwidacznia się szczególnie w misterium kapłaństwa służebnego, dlatego też czwartek po uroczystości Zesłania Ducha Świętego uznano za najważniejszy dzień na uczczenie kapłaństwa Chrystusa i na modlitwę za tych, których On powołał.

Warto jeszcze wspomnieć, że papież Benedykt XVI w dniu 27 czerwca 2011 r. zatwierdził dekret Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, w którym stwierdzono heroiczną cnotę głównego inicjatora święta, odtąd czcigodnego sługi Bożego bpa Lahiguery. Motto zgromadzenia, którego jest on współzałożycielem, w znacznej mierze opiera się na słowach Chrystusa z Ostatniej Wieczerzy: „Ojczy, za nimi proszę i za nich poświęcam siebie w modlitewnej ofierze, aby byli uswięceni w prawdzie” (J 17,9.19)¹⁹.

2. Formularz mszalny

Formularz *Missa votiva D. N. Jesu Christi summi et aeterni Sacerdotis*, opublikowany w *Acta Apostolicae Sedis* w 1935 r., był aktualny do czasu edycji *Missale*

¹⁷ Por. OSTROWSKI, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, s. 4.

¹⁸ Por. *Pontyfikal rzymski odnowiony zgodnie z postanowieniem Świętego Soboru Powszechnego Watykańskiego II wydany z upoważnienia papieża Pawła VI poprawiony staraniem papieża Jana Pawła II. Obrzędy Święceń biskupa, prezbiterów i diakonów*, Katowice 1999², nr 131, s. 88–89.

¹⁹ OSTROWSKI, *Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, s. 5.

Romanum w 1970 r., gdzie został on częściowo zmieniony. W praktyce jednak pierwotny formularz był używany aż do ukazania się tłumaczeń Mszału na języki narodowe. W pierwszym²⁰ i drugim²¹ wydaniu posoborowego *Missale Romanum* formularz otrzymał tytuł: *De Ss.ma Eucharistia, B.* Rubryki informowały, że *Haec Missa dicitur tamquam Missa votiva de D. N. Iesu Christo summo et aeterno sacerdote*, nic natomiast nie mówiły o czwartku. Pojawiła się częściowo zmieniona kolekta oraz nowe modlitwy nad darami i po Komunii. Prefacja o Świętym Krzyżu została zastąpiona przez prefację o Najświętszej Eucharystii (I lub II). Bez zmian zachowano antyfonę na wejście (Ps 109,4) i antyfonę na Komunię (1 Kor 11,24-25). W trzecim wydaniu Mszału formularz nie jest już zamieszczony pod tytułem odnoszącym się do Eucharystii, ale występuje pośród mszy wotywnych, jako trzeci z kolei, pod tytułem: *De Domino nostro Iesu Christo summo et aeterno Sacerdote*²². Posiada jedynie inną niż wcześniejsze mszały konkluzję kolekty i modlitwy po Komunii.

W formularzu świątecznym z 2012 r. pojawia się nowa antyfona na wejście (por. Hbr 7,24; 9,15) i na Komunię (Mt 28,20b). Kolektę wzięto z Mszału przedsoborowego, dodając do niej słowa: *Spiritu Sancto largiente*; podobnie z tego Mszału przeniesiono bez zmian modlitwę nad darami i modlitwę po Komunii. Ta druga modlitwa różni się tylko konkluzją. Należy zaznaczyć, że trzy modlitwy (kolekta, nad darami i po Komunii) pojawiły się jako nowe kompozycje w 1935 r. Prefacja z kolei ma teraz być z wielkoczwartkowej Mszy krzyżma, która w Mszału z 2002 r. znajduje się pod tytułem: *De sacerdotio Christi et de ministerio sacerdotum*, a w formularzu z 2012 r. posiada tytuł zmieniony na: *De sacerdotio Christi et Ecclesiae*²³.

A n t y f o n a n a w e j ś c i e: „Chrystus, Pośrednik nowego Przymierza, trwa na wieki,* ma Kapłaństwo nieprzemijające” (por. Hbr 7,24; 9,15)²⁴, w Mszału przedsoborowym stanowiła część wersetu allelujatywnego²⁵. Podkreśla ona pośrednictwo Chrystusa między Bogiem i ludźmi oraz uwydatnia jedynść Jego kapłaństwa w odniesieniu do kapłaństwa starotestamentalnego²⁶. Kapłaństwo Chrystusa ukazane zostało w kontekście wieczności i niezmienności, gdy tymczasem kapłaństwo starego Przymierza było czasowe, przemijające. Chrystus realizuje swoje kapłań-

²⁰ *Missale Romanum ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Pauli Pp. VI promulgatum*, editio typica, Typis Polyglottis Vaticanis 1970, s. 834–835.

²¹ *Missale Romanum ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Pauli Pp. VI promulgatum*, editio typica altera, Typis Polyglottis Vaticanis 1975, s. 858–859.

²² *Missale Romanum ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum auctoritate Pauli Pp. VI promulgatum, Ioannis Pauli Pp. II cura recognitum*, editio typica tertia, Typis Vaticanis 2002, s. 1160.

²³ BARBA, *L'Euologia della Festa di Nostro Signore Gesù Cristo Sommo ed Eterno Sacerdote*, s. 390. Autor przedstawia w zestawieniu synoptycznym teksty formularzy mszalnych zawartych w mszałach od 1962 do 2008 r. i formularz z 2012 r.; zob. *tamże*, s. 392–397.

²⁴ MRPD 2013, s. 7.

²⁵ MR 1962, s. [69].

²⁶ Por. BARBA, *L'Euologia della Festa di Nostro Signore Gesù Cristo Sommo ed Eterno Sacerdote*, s. 388.

stwo w Kościele, prowadząc Lud Boży ku życiu wiecznemu. Jedyność Jego kapłaństwa jest konsekwencją kapłaństwa wiecznego²⁷.

K o l e k t a skupia uwagę wiernych na kapłaństwie Chrystusa i na kapłaństwie wynikającym ze święceń:

Boże, Ty dla chwały Twojego majestatu i dla zbawienia rodzaju ludzkiego ustanowiłeś Jednorodzonego Syna swojego Najwyższym i Wiecznym Kapłanem, † spraw, aby dzięki łasce Ducha Świętego ci, których On wybrał jako sługi i szafarzy swoich tajemnic,* okazali się wierni w wykonywaniu przyjętego urzędu posługiwania. Przez naszego Pana²⁸.

Chrystus ukazany jest w tej modlitwie jako ustanowiony przez Boga Najwyższy i Wieczny Kapłan, który otrzymał od swego Ojca kapłaństwo jedyne w swoim rodzaju dla chwały Bożego majestatu i dla zbawienia ludzi. Uwidacznia się tutaj pełna z ludźmi solidarność Chrystusa, „który stał się miłosiernym i wiernym arcykapłanem wobec Boga dla przebłagania za grzechy ludu” (Hbr 2,17)²⁹. To przebłaganie dokonało się przez cierpienia i śmierć Jezusa (por. Hbr 2,9).

O ustanowieniu Chrystusa Najwyższym i Wiecznym Kapłanem mówi wyraźnie autor Listu do Hebrajczyków: „Chrystus nie sam siebie okrył sławą przez to, iż stał się arcykapłanem, ale [uczynił to] Ten, który powiedział do Niego: Ty jesteś moim Synem, Jam Cię dziś zrodził (...) Tyś jest kapłanem na wieki” (5,5-6). Kapłanem na wieki można stać się jedynie dzięki mocy pochodzącej od Boga Stwórcy³⁰. Przyписywanie Chrystusowi kapłaństwa wiecznego jest zarazem wskazaniem na Jego bóstwo, ponieważ wieczność jest przymiotem samego Boga³¹. Tak więc wstęp kolekty mszalnej jest inspirowany przede wszystkim przez List do Hebrajczyków, który jako jedyna księga Nowego Testamentu nazywa bezpośrednio Chrystusa kapłanem i arcykapłanem. Przymiotnik „najwyższy” w Biblii wielokrotnie odnosi się do Boga (Rdz 14,18nn; Ps 57,3; Syr 4,10; Łk 1,35; Dz 16,17; Hbr 7,1). Po wstępie skoncentrowanym na kapłaństwie Chrystusa następuje prośba skupiona na kapłanach urzędowych. W kolekcie świątecznej dodano słowa odnoszące się do łaski Ducha Świętego, co sprawiło, że została ona ubogacona w pewien dynamizm, który najpełniej wyraża się wówczas, gdy w modlitwach stosuje się tzw. dialektykę trynitarną, według której wszystko dokonuje się, poczynając od Ojca, przez Syna, w Duchu Świętym. W tym przypadku Bóg Ojciec ukazany jest jako ten, który ustanawia Syna Kapłanem; Chrystus zaś jest tym, który wybiera szafarzy, a Duch Święty udziela im łaski wytrwania w wierności. Każda z osób Boskich złączona jest z konkretnym działaniem.

²⁷ F. MANZI, „*Tale è il Sommo Sacerdote che ci conveniva...*” *il compimento del Sacerdozio in Cristo secondo Ebrei 7*, Not 45 (2008), nr 7–8, s. 447.

²⁸ MRPD 2013, s. 7.

²⁹ Por. BARBA, *L'Euologia della Festa di Nostro Signore Gesù Cristo Sommo ed Eterno Sacerdote*, s. 389.

³⁰ Por. A. PACIOREK, *List do Hebrajczyków. Tłumaczenie, wstęp, komentarz*, Lublin 1998, s. 79.

³¹ *Tamże*, s. 82.

Kapłaństwo urzędowe poprzez fakt święceń wymaga nie tylko bycia szafarzami Bożych tajemnic, ale domaga się trwałej wierności — a tę zawsze zapewnia Duch Święty, który jest źródłem kapłańskiej świętości³². To właśnie Duch Święty otacza szczególną troską tych, którzy zostali obdarowani sakramentem kapłaństwa, aby mogli należycie spełniać swoją posługę³³. Powoływanie do stanu kapłańskiego należy do Chrystusa, który w mowie pożegnalnej, skierowanej do uczniów, powiedział: „Nie wyście Mnie wybrali, ale Ja was wybrałem” (J 15,16). Papież Jan Paweł II w nawiązaniu do Ostatniej Wieczerzy, podczas której Chrystus ustanowił Eucharystię i kapłaństwo, stwierdził: „W tę świętą noc zawołał [On] po imieniu każdego z kapłanów wszystkich czasów”³⁴. Chrystus wybrał wszystkich kapłanów nowego Przymierza na sługi i szafarzy swoich tajemnic. Słowa kolekty mówiące o wyborze i wierności pochodzą z Pierwszego Listu św. Pawła do Koryntian, w którym czytamy: „Niech więc uważają nas ludzie za sługi Chrystusa i za szafarzy tajemnic Bożych! A od szafarzy już tutaj się żąda, aby każdy z nich był wierny” (4,1-2). Ta wierność powinna przejawiać się w wykonywaniu przyjętego „urzędu posługiwania”³⁵. Przyjęty urząd domaga się od prezbiterów głoszenia Ewangelii, sprawowania misterii Chrystusa, nieustannej modlitwy, poświęcenia się Bogu za zbawienie ludzi, dawania dobrego przykładu życia, posłuszeństwa i współpracy z biskupami³⁶; a w przypadku biskupa wymaga się dodatkowo: kierowania, promieniowania świętością, troski o Lud Boży, miłosierdzia dla ubogich, szukania zabłąkanych, nienaganego sprawowania urzędu posługiwania najwyższego kapłaństwa, rozdzielania obowiązków, składania darów i ofiar, łagodności i czystości serca³⁷.

W modlitwie nad darami Chrystus jest nazwany — podobnie jak w antyfonie na wejście — Pośrednikiem. On sprawia, że składane dary stają się miłymi Bogu, a wierni przedstawiają się jako wdzięczna ofiara:

Panie, Boże, niech nasz Pośrednik, Jezus Chrystus, uczyni te dary miłymi Tobie * i wraz z Sobą przedstawi nas jako wdzięczną ofiarę. Który żyje i króluje na wieki wieków³⁸.

Modlitwa wyraźnie uwydatnia ścisłą łączność Ludu Bożego z Chrystusem, dzięki któremu wierni uczestniczą w kapłaństwie wspólnym. Ta łączność posiada charakter mistycznego zjednoczenia³⁹. To właśnie dzięki takiemu zjednoczeniu Bóg uzdalnia człowieka do czynienia dobra, które jest miłe w Jego oczach (por. Hbr 13,20-21). Największym dobrem jest miłość, dlatego św. Paweł zachęca: „(...) postępujcie drogą

³² Por. D. OSTROWSKI, T. ZIĘBA, *Nowe święto: nowe teksty mszalne*, „Msza Święta” 5 (2013), s. 12.

³³ JAN PAWEŁ II, *List na Wielki Czwartek*, Rzym 1998, nr 5.

³⁴ TENŻE, *List na Wielki Czwartek*, Watykan 2004, nr 5.

³⁵ W tekście łacińskim kolekty występuje termin *ministerium* (posługa, urząd), który przetłumaczono zarówno w *Obrzędach święceń*, jak i w kolekcie na: „urząd posługiwania”; por. OSTROWSKI, ZIĘBA, *Nowe święto: nowe teksty mszalne*, s. 12.

³⁶ *Pontyfikał rzymski*, nr 124, s. 75–76; nr 131, s. 88–89.

³⁷ *Tamże*, nr 76, s. 50–52; nr 83, s. 59.

³⁸ MRPD 2013, s. 7.

³⁹ Por. OSTROWSKI, ZIĘBA, *Nowe święto: nowe teksty mszalne*, s. 13.

miłości, bo i Chrystus was umiłował i samego siebie wydał za nas w ofierze i dani na woń miłą Bogu” (Ef 5,2). Innym razem tenże Apostoł apeluje: „A zatem proszę was, bracia, przez miłosierdzie Boże, abyście dali ciała swoje na ofiarę żywą, świętą, Bogu miłą jako wyraz waszej rozumnej służby Bożej” (Rz 12,1). Podczas każdej Mszy św. Chrystus jednoczy się ze swoim ludem i przedstawia się wraz z nim Ojcu jako ofiara o wdzięcznej wonności. Również za sprawą Jego pośrednictwa składane dary ofiarne stają się miłe Ojcu. Dzięki ofiarniczemu kapłaństwu Chrystusa i przez Jego pośrednictwo każdy chrześcijanin może zbliżyć się do Ojca (por. Hbr 7,25)⁴⁰.

P r e f a c j a Mszy krzyżma, którą stosuje się we Mszy święta o Jezusie Chrystusie, Najwyższym i Wiecznym Kapłanie, jest kompozycją posoborową⁴¹. Rubryki informują, że odmawia się ją w Mszy z poświęceniem krzyżma, w Mszy ze święczeniami kapłanów i w rocznicę święceń kapłańskich. Wyraża się w niej dziękczynienie Bogu Ojcu za kapłaństwo Jego Syna, a także za ustanowione przez Chrystusa kapłaństwo wspólne wiernych i kapłaństwo urzędowe. W treści prefacji uwidoczony jest aspekt trynitarny i eklezjalny. Ojciec namaszcza Duchem Świętym Syna i ustanawia Go Kapłanem nowego i wiecznego przymierza, które trwa w Kościele. Jezus spełnia swoją misję zbawczą od momentu chrztu w Jordanie, na co wyraźnie wskazują liczne perykopy z Ewangelii⁴². Jego wyższość nad kapłanami Starego Przymierza wynika z przysięgi samego Boga (Hbr 7,21; Ps 110,4), dzięki której trwa On na wieki i ma kapłaństwo nieprzemijające. Kapłani Starego Przymierza byli grzeszni, a Chrystus jest święty (Hbr 7,26-28). Uwielbienie Chrystusa przez zmartwychwstanie i wejście do niebieskiego przybytku sprawia pełnię Jego namaszczenia Duchem Świętym i zapewnia skuteczność Jego posłannictwa u Ojca⁴³. Od Jego transcendentnego, jedynego i najwyższego kapłaństwa bierze początek kapłaństwo w Kościele⁴⁴.

W Księdze Wyjścia jest mowa o Izraelitach, którzy będą dla Boga królestwem kapłanów i ludem świętym (Wj 19,6). Natomiast w prefacji mówi się o królewskim kapłaństwie udzielonym ludowi odkupionemu przez Chrystusa. Takie stwierdzenie ma swoje pokrycie w Pierwszym Liście św. Piotra, gdzie do chrześcijan odnoszą się słowa: „Wy zaś jesteście wybranym plemieniem, królewskim kapłaństwem, narodem świętym, ludem [Bogu] na własność przeznaczonym” (1 P 2,9)⁴⁵. W Apokalipsie zaś czytamy, że to Chrystus „uczynił nas królestwem – kapłanami dla Boga

⁴⁰ Por. BARBA, *L'Euologia della Festa di Nostro Signore Gesù Cristo Sommo ed Eterno Sacerdote*, s. 389–390.

⁴¹ *Mszał rzymski dla diecezji polskich*, Poznań 1986, nr 78, s. 95*.

⁴² S. CZERWIK, *Prefacje o misteriach Chrystusa w Mszale rzymskim Pawła VI. Geneza i teologia*, Warszawa 1984, s. 181.

⁴³ Por. *tamże*, s. 182.

⁴⁴ G. FERRARO, *Cristo e il sacerdozio nel Prefazio della Messa Crismale*, Not 46 (2009), nr 7–8, s. 394–395.

⁴⁵ Szerzej na ten temat zob. A. VANHOYE, *Królewskie kapłaństwo*, w: A. VANHOYE, F. MANZI, U. VANNI (red.), *Kapłaństwo Nowego Przymierza*, tł. W. Dzieża, Pelplin 2007, s. 91–109.

i Ojca swojego” (Ap 1,6). W innym miejscu tej księgi Jan przekazuje słowa pieśni śpiewanej przez mieszkańców nieba o Chrystusie, który nabył krwią swoją [ludzi] z każdego pokolenia, języka, ludu i narodu, i uczynił ich Bogu królestwem i kapłanami (5,10). Później mówi o kapłanach Boga i Chrystusa, którzy będą z Nim królować tysiąc lat (20,6). Chrześcijanin–kapłan z perspektywy Apokalipsy jest pośrednikiem między poziomem Boga a poziomem ludzi⁴⁶. Głosi on królestwo Boże w różnych sytuacjach i w różnym czasie. Jego kapłaństwo jest skierowane na urzeczywistnianie niebieskiego królestwa, istnieje ze względu na nie i przez to jest królewskie⁴⁷. Chrześcijanie razem z Chrystusem niosą ewangeliczne wartości jako „kapłani Boga i Chrystusa” i cieszą się „pierwszym zmartwychwstaniem”⁴⁸. Powinni oni dążyć do wolności, która cechuje królewskie kapłaństwo. Polega ona na byciu wolnym od zła, grzechu i mocy szatana⁴⁹. Realizację wspólnego kapłaństwa wiernych dobrze wyraża Konstytucja dogmatyczna o Kościele:

(...) wierni zaś na mocy swego królewskiego kapłaństwa współdziałają w ofiarowaniu Eucharystii; sprawują też to kapłaństwo przez przyjmowanie sakramentów, modlitwę i dziękczynienie, przez świadectwo świętego życia, wyrzeczenie się siebie i czynną miłość (KK 10).

Najwięcej uwagi embolizm prefacji poświęca kapłaństwu wynikającemu ze święceń. Najpierw przypomina się, że to Chrystus w swojej miłości wybiera ludzi, którzy otrzymują udział w Jego kapłańskiej służbie; po czym następuje odniesienie do czynności i postaw uczestników kapłaństwa służebnego. Jest tu mowa o odnawianiu Ofiary, przez którą Chrystus odkupił ludzi, i o przygotowaniu dla wiernych uczty paschalnej. Słowa te nawiązują do Eucharystii, która stanowi szczyt i źródło życia Kościoła. W niej dokonuje się z największą skutecznością uświęcenie ludzi w Chrystusie i uwielbienie Boga (por. KL 10)⁵⁰. Kapłani sprawujący Eucharystię mają za zadanie — wedle słów prefacji — otaczać Lud Boży miłością, mają też karmić go słowem i umacniać innymi sakramentami, mają poświęcać swoje życie dla Chrystusa i dla zbawienia braci. Zachęta do poświęcenia życia dla Chrystusa i dla zbawienia braci jest równocześnie apelem o zrealizowanie największej miłości, polegającej na oddaniu życia za przyjaciół (por. J 15,13). W Dekrecie o posłudze i życiu kapłanów jest wezwanie skierowane do prezbiterów, aby byli gotowi do najwyższej ofiary i naśladowania prezbiterów, którzy w dzisiejszych czasach nie wahali się oddać życia za swoje owce (por. DP 13). Ostatnie słowa embolizmu prefacji zachęcają do upodabniania się do Chrystusa i składania świadectwa wiary i miłości. Można tu dostrzec wpływ fragmentu z Konstytucji dogmatycznej, gdzie przypomina się, że Apostołowie i męczennicy Chrystusa przelaniem swojej krwi

⁴⁶ U. VANNI, *Kapłaństwo chrześcijan w Apokalipsie*, w: VANHOYE, MANZI, VANNI (red.), *dz. cyt.*, s. 119.

⁴⁷ *Tamże*, s. 125.

⁴⁸ *Tamże*, s. 127.

⁴⁹ Por. H. LANGKAMMER, *Biblia o kapłaństwie i kapłanach*, Tarnów 2009, s. 105.

⁵⁰ Por. CZERWIK, *Prefacje o misteriach Chrystusa w Mszałe rzymskim Pawła VI*, s. 189.

dali najwyższe świadectwo wiary i miłości (por. KK 50). Warto zwrócić uwagę na fakt trzykrotnego użycia w prefacji terminu „miłość”. Uzasadnione jest to tym, że to właśnie podczas Ostatniej Wieczerzy Chrystus, ustanawiając kapłaństwo i Eucharystię, wiele miejsca poświęcił tematowi miłości (J 13,34-35; 14,15.21-24; 15,9-17; 16,27; 17,23-26).

Antyfony na Komunię we Mszy wotywniej we wszystkich wydaniach mszału została zaczerpnięta z Pierwszego Listu św. Pawła do Koryntian (11,24-25). W formularzu Mszy świątecznej pochodzi ona z Ewangelii według św. Mateusza: „Oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (28,20b). Są to słowa wyjęte z misyjnego nakazu Chrystusa, będące równocześnie ostatnim zdaniem Ewangelii. Zmartwychwstały Jezus ukazuje się uczniom w Galilei i kieruje do nich polecenie, aby szli i nauczali wszystkie narody. Każę im chrzczyć i uczyć zachowywać Jego naukę (por. Mt 28,16-20). Podczas całej działalności apostołskiej uczniowie wszystkich czasów mają zapewnienie, że Pan jest nieustannie z nimi. Jego obecność w sposób szczególny uwidacznia się w czasie sprawowania Eucharystii, której przewodniczy kapłan *in persona Christi capitis* (w osobie Chrystusa Głowy)⁵¹. Jest On obecny z zgromadzeniu zebranych w Jego imię, w osobie celebrującego, w swoim słowie, a w sposób substancjalny i trwały pod postaciami eucharystycznymi⁵². Jest obecny swoją mocą w sakramentach i podczas modlitwy Kościoła — słowem, jest On obecny zawsze w swoim Kościele (por. KL 7).

W modlitwie po Komunii podkreśla się znaczenie własnego uświęcenia celebransa i wspólnoty wiernych, którzy czerpią moc z Hostii:

Prosimy Cię, Panie, niech święta Hostia, którąśmy ofiarowali i przyjęli, odnowi nasze życie, † abyśmy nieustannie zjednoczeni z Tobą w miłości, * przynosili owoce trwające na wieki. Przez Chrystusa, Pana naszego⁵³.

Hostia odnawia życie, jednoczy z Bogiem w miłości i umożliwia przynoszenie owoców mających wymiar wieczności. Zaznacza się tu duże podobieństwo treści modlitwy do tekstów nowotestamentalnych. Najpierw zauważyć można pewien związek ze słowami św. Pawła, skierowanymi do Rzymian: „Tak i wy, bracia moi, dzięki ciału Chrystusa umarliście dla Prawa, by złączyć się z innym — z Tym, który powstał z martwych, byśmy zaczęli przynosić owoc Bogu” (Rz 7,4). Dalszy fragment modlitwy bazuje na słowach Jezusa skierowanych podczas Ostatniej Wieczerzy do uczniów: „Nie wyście Mnie wybrali, ale Ja was wybrałem i przeznaczyłem was na to, abyście szli i owoc przynosili, i by owoc wasz trwał — aby Ojciec dał wam wszystko, o cokolwiek Go poprosicie w imię moje” (J 15,16). Wypowiedź ta jest poprzedzona w Ewangelii wyznaniem przez Jezusa miłości do Apostołów i zachętą do wzajemnej miłości. Jeden z numerów soborowej Konstytucja o liturgii świętej zdaje się być trafnym komentarzem do tej oracji:

⁵¹ Por. BENEDYKT XVI, Adhortacja apostołska *Sacramentum caritatis*, Rzym 2007, nr 23.

⁵² *Ogólne wprowadzenie do Mszału rzymskiego*, Poznań 2004, nr 27, s. 20; por. KL 7.

⁵³ MRPD, s. 8.

Kościół zatem bardzo się troszczy o to, aby chrześcijanie (...) ofiarując niepokalaną Hostię nie tylko przez ręce kapłana, lecz także razem z nim, uczyli się ofiarowywać samych siebie i za pośrednictwem Chrystusa z każdym dniem doskonalili się w zjednoczeniu z Bogiem i wzajemnie ze sobą, aby ostatecznie Bóg był wszystkim we wszystkich (KL 48).

Chociaż w trzech wydaniach Mszału posoborowego Msza wotywna o Jezusie Chrystusie, Najwyższym i Wiecznym Kapłanie, jest złączona z inną modlitwą po Komunii, to jednak orację nowego święta można znaleźć w formularzu XIII niedzieli zwyklej.

Przegląd formularza mszalnego nowego święta pozwala zauważyć obecność w nim tematyki kapłaństwa Chrystusa, kapłaństwa wynikającego ze święceń i wspólnego kapłaństwa wiernych. Kapłaństwo urzędowe jest przedstawione tutaj szerzej niż kapłaństwo wspólne, co zresztą jest całkowicie uzasadnione faktem, iż celem święta jest modlitwa o uświęcenie kapłanów, alumnów i o nowe powołania kapłańskie.

3. Czytania mszalne

W dodatku do Mszału zamieszczono czytania na święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana, w cyklu trzyletnim⁵⁴. Pierwsze czytania pochodzą ze Starego Testamentu: z Księgi Rodzaju, z Księgi Jeremiasza i z Księgi Izajasza. Można je jednak zastępować w każdym cyklu czytaniem z Listu do Hebrajczyków. Psalmi responsoryjne utworzone są kolejno z Ps 40, 110 i 23. Śpiewy przed Ewangelią to wersety z Listu do Filipian, z Listu do Hebrajczyków i z Księgi Ezechiela. Wykorzystano Ewangelie trzech ewangelistów, pomijając św. Łukasza. Wszystkie czytania można spotkać w różnych celebracjach mszalnych roku liturgicznego. Czytania roku A zgłębiają temat najwyższego kapłaństwa Chrystusa i Jego posłuszeństwa woli Ojca. W roku B zagadnienie kapłaństwa występuje w kontekście nowego przymierza. Rok C eksponuje przede wszystkim tematykę świętości⁵⁵. Ponieważ bogactwo liturgii słowa jest bardzo obszerne, dlatego ograniczymy się do zaprezentowania jedynie głównych tematów wynikających z czytań.

W cyklu A pierwsze czytanie świąteczne z Księgi Rodzaju (22,9-18) spotyka się w ciągu roku jeszcze trzykrotnie. Występuje ono w wersjach dłuższych w II Niedzielę Wielkiego Postu w roku B (Rdz 2,1-2.9-13.15-18), w Wigilię Paschalną (22,1-18) i w czwartek 13 tygodnia zwykłego roku nieparzystego (22,1-9). Bohaterem czytania jest Abraham i jego syn, Izaak. Abraham ukazany jest jako „kapłan”, który idąc za wolą Boga, zamierza złożyć ofiarę ze swego syna. Bóg widząc posłuszeństwo Abrahama, oszczędza Izaaka i zamiast niego złożona zostaje całopalna

⁵⁴ MRPD, s. 9–17.

⁵⁵ R. DE ZAN, „*Si compia la Tua volontà*”. *Commento alle letture della festa di Nostro Signore Gesù Cristo Sommo ed Eterno Sacerdote (anno A)*, Not 49 (2012), nr 7–8, s. 406.

ofiara z barana. Za całkowite posłuszeństwo Bóg składa Abrahamowi obietnicę, że go obdarzy niezliczonym potomstwem i błogosławieństwem. W perykopie Izaak jawi się jako typ Jezusa. Jezus jest „nowym Izaakiem” i cechuje Go posłuszeństwo woli Bożej na wzór posłuszeństwa Abrahama i jego syna⁵⁶. W ofiarowaniu Izaaka jest zawarta typologia Najwyższego Kapłaństwa Chrystusa, który „nauczył się posłuszeństwa przez to, co wycierpiał” (Hbr 5,8). Abraham jest również typem Jezusa, którego ewangelista nazywa synem Abrahama (Mt 1,1)⁵⁷. Przez Chrystusa, Najwyższego Kapłana, będzie dane wszystkim ludziom Boże błogosławieństwo i przebaczenie grzechów, a także Boże synostwo i zmartwychwstanie. Jezus jest jednak kimś większym niż Abraham i Izaak, bo jest równocześnie ofiarnikiem i ofiarą.

Inne czytanie, przeznaczone do wyboru, pochodzi z Listu do Hebrajczyków (10,4-10). W roku liturgicznym czyta się je również w uroczystość Zwiastowania Pańskiego, a w nieco zmienionej objętości łączy się z IV Niedzielą Adwentu roku C (Hbr 10,5-10) i z wtorkiem 3 tygodnia zwykłego roku I (Hbr 10,1-10). Jest tu wyeksponowana tematyka pełnienia woli Bożej przez Chrystusa, który mocą tej woli usunął dawną ofiarę, by ustanowić inną. Złożył tylko raz ofiarę z siebie, co czyni Go kapłanem jedynym i wiecznym. Dzięki Jego ofierze Lud Boży doznaje uswięcenia, które polega na odzyskaniu utraconej wspólnoty z Bogiem⁵⁸.

Perykopa z Ewangelii św. Mateusza (26,36-42) jest fragmentem Pasji czytanej w Niedzielę Palmową w roku A. Czytanie ze święta obejmuje modlitwę Jezusa w Ogrójcu. Można tu zauważyć kierowanie słów do Ojca i do Apostołów. Rozmowę z Ojcem Jezus dwukrotnie kończy poddaniem się Jego woli. Uczniowie zaś są zachęceni do czuwania i modlitwy. Chrystus występuje tu jako pokorny sługa padający na twarz, który mimo doświadczenia trwogi, pozostaje wierny Ojcu i w pełni solidarny z ludźmi. Jego modlitwa jest cennym wzorem dla chrześcijanina poddanego trudnej próbie i szukającego woli Bożej⁵⁹.

W roku B liturgia słowa rozpoczyna się czytaniem z Księgi Jeremiasza (31,31-34). Takie czytanie jest także związane z V Niedzielą Wielkiego Postu w cyklu B i z czwartkiem 18 tygodnia zwykłego w roku II. Głównym tematem jest tutaj obietnica nowego przymierza, które Bóg zawrze z domem Izraela. Będzie to przymierze inne niż to, które Bóg zawarł na Synaju, a później zostało złamane przez Izraelitów. Nowe przymierze będzie się opierać na nowym sercu (Ez 11,19), które Bóg da swojemu ludowi i umieści w nim swoje Prawo. Będzie ono polegać na znajomości Boga, czyli na wewnętrznej i szczerzej z Nim komunii. W wizji proroków nowe przymierze posiada charakter powszechny — wszyscy ludzie staną się prorokami znającymi wolę Boga. Pełna realizacja tego przymierza będzie oznaczać koniec dziejów

⁵⁶ *Tamże*, s. 415.

⁵⁷ *Tamże*, s. 417.

⁵⁸ Por. PACIOREK, *List do Hebrajczyków*, s. 110.

⁵⁹ Por. S. HAREŹGA, *Modlitwa w Ogrójcu*, EK 13 (2009), k. 7.

zbawienia⁶⁰. W nowym przymierzu inicjatywę przejmie Bóg, czyniąc je prawdziwie wewnętrznym i nieodłącznym od egzystencji nowego człowieka⁶¹. To nowe przymierze spełniło się w Jezusie Chrystusie, który ustanowił nową i definitywną więź między Bogiem i człowiekiem. Dokonało się to przez Jego krew (por. 1 Kor 11,25; Hbr 9,11-14) i przez Paschę, która wyzwoliła ludzi z niewoli grzechu⁶².

Alternatywne czytanie z Listu do Hebrajczyków (10,11-18) spotyka się w skróconej formie w XXIII Niedzielę zwykłą cyklu B i w środę 3 tygodnia zwykłego roku I (Hbr 10,11-14.18) Autor Listu skupia się na różnicy i wyższości kapłaństwa Chrystusa nad kapłaństwem Starego Testamentu. Perykopa świąteczna uwydatnia zbawczą skuteczność pośrednictwa kapłańskiego Chrystusa w odniesieniu do kapłanów starotestamentalnych, których ofiary nie mogły zgładzić grzechów. Ofiara kapłańska Chrystusa stała się skuteczna w najwyższym stopniu⁶³. Na mocy tej ofiary, złożonej za wszystkich i raz na zawsze, dokonuje się w Kościele ciągłe odpuszczanie grzechów⁶⁴. Należy zauważyć, że w tym czytaniu znajdują się trzy wersety (Hbr 10,16-18) o treści podobnej do wersetów z poprzedniego czytania z Księgi Jeremiasza (Jr 31,33-34). Posługa kapłańska Chrystusa, ukazana w Liście do Hebrajczyków, obejmuje stadium ziemskie i stadium niebiańskie, objawiające się liturgią nieustannego wstawiennictwa Jezusa za swoim ludem oraz paruzją, która będzie złączona z wejściem Ludu Bożego do wiecznej chwały⁶⁵.

Stosunkowo krótka Ewangelia (Mk 14,22-25) przenosi nas do Wieczernika i ukazuje ustanowienie Eucharystii. Ewangelista Marek przytacza słowa konsekracji wypowiedziane przez Chrystusa, który antycypuje ofiarę swej śmierci, ukazując ją jako dobrowolną i równocześnie zgodną z wolą Ojca⁶⁶. Przemienienie chleba i wina w Ciało i Krew Chrystusa wnosi do wnętrza człowieka fundament radykalnej przemiany, mającej na celu wywołanie procesu przekształcenia jego życia⁶⁷. Przymierze łączy się z krwią Chrystusa, która została przelana na krzyżu za zbawienie wszystkich⁶⁸. Należy tu jeszcze wspomnieć, że czytanie jest fragmentem Pasji z Niedzieli Palmowej z roku B (Mk 14,1–15,47) i częścią Ewangelii czytanej w uroczystość Ciała i Krwi Chrystusa w roku B (Mk 14,12-16.22-26).

W cyklu C pierwsze czytanie pochodzi z Księgi Izajasza (6,1-4.8). Perykopa bardziej obszerna stanowi czytanie w V Niedzielę zwykłą w roku C (Iz 6,1-8). Przed-

⁶⁰ H. WITCZYK, *Przymierze w Starym Testamencie*, EK 16 (2012), k. 768–769.

⁶¹ L. STACHOWIAK, *Księga Jeremiasza. Tłumaczenie, wstęp, komentarz*, Lublin 1997, s. 165.

⁶² Por. H. WITCZYK, *Przymierze w Nowym Testamencie*, EK 16 (2012), k. 769–770.

⁶³ F. MANZI, „*Tu es Sacerdos in Aeternum*”. *Commento alle letture della festa di Nostro Signore Gesù Cristo Sommo ed Eterno Sacerdote (anno B)*, Not 49 (2012), nr 7–8, s. 428.

⁶⁴ Por. PACIOREK, *List do Hebrajczyków*, s. 113.

⁶⁵ Por. A. JANKOWSKI, *Jedynie kapłaństwo Chrystusa*, w: A. JANKOWSKI, K. ROMANIUK, *Kapłaństwo w Piśmie Świętym Nowego Testamentu*, Katowice 1972, s. 67–68.

⁶⁶ MANZI, „*Tu es Sacerdos in Aeternum*”, s. 435.

⁶⁷ Por. BENEDYKT XVI, *Adhortacja apostołska Sacramentum caritatis*, nr 11.

⁶⁸ Por. JAN PAWEŁ II, *Encyklika Ecclesia de Eucharistia*, Rzym 2003, nr 12.

stawiona jest tu idea trzykroć świętego Boga, który pragnie włączyć w swoją „nie-dostępną” świętość człowieka⁶⁹. Trisagion wypowiedziany przez Serafinów jest wyrazem liturgii niebiańskiej na cześć Boga zasiadającego na wysokim tronie. Powołanie Izajasza na proroka dokonuje się w kontekście chwały Bożej. Jest ono poprzedzone cudownym odpuszczeniem jego win i zgładzeniem grzechów (6,6-7), co może sugerować, że skuteczność misji prorockiej zależy w znaczącym stopniu od czystości serca proroka, czyli od jego świętości. Świętość jest darem Boga przyjętym dobrowolnie przez człowieka. Bóg zachęca człowieka do świętości i pyta go, czy wyraża zgodę na wypełnienie konkretnego zadania. W przypadku Izajasza ta zgoda została wyrażona słowami: „Oto ja, pošlij mnie!”

Czytanie alternatywne — z Listu do Hebrajczyków (2,10-18) — spotyka się w krótszej formie w święto Ofiarowania Pańskiego i w środę 1 tygodnia zwykłego w roku I (Hbr 2,14-18). Jest tu obecny, podobnie jak w czytaniu z Księgi Izajasza, temat świętości i posłannictwa. Tym, który uświęca, jest Chrystus, uchodzący za przewodnika zbawienia udoskonalonego przez cierpienie. Utożsamia się On z tymi, do których został posłany⁷⁰. Nazwany jest miłosiernym i wiernym arcykapłanem⁷¹. Nie potrzebuje On jednak oczyszczenia na wzór proroków, ponieważ jest bez grzechu. Swoją świętością przemienia swoje ciało w ofiarę, która uświęca każdego, kto w Niego wierzy⁷². Jest On nie tylko prorokiem, ale przede wszystkim jedynym i doskonałym kapłanem, który ofiarą z siebie uświęcił ludzi i dał im udział w swoim kapłaństwie wspólnym i służebnym⁷³.

Perykopa z Ewangelii św. Jana, przeznaczona na rok C, obejmuje większość wersetów modlitwy arcykapłańskiej Chrystusa (J 17,1-2.9.14-26). Cała modlitwa występuje w czytaniach VII Niedzieli Wielkanocnej, gdzie podzielono ją na trzy lektury dla trzech cykli: A — J 17,1-11a; B — J 17,11b-19; C — J 17,20-26. Takie same perykopy czyta się kolejno we wtorek, środę i czwartek 7 tygodnia wielkanocnego. Modlitwa arcykapłańska Jezusa jest źródłem duchowości hiszpańskiego zgromadzenia Sióstr Oblatek Chrystusa Kapłana, które w znacznej mierze przyczyniło się do powstania święta Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana⁷⁴. W tej modlitwie Chrystus prosi najpierw, aby Ojciec otoczył Go chwałą, o życie wieczne dla uczniów, uchronienie ich od złego i o uświęcenie w prawdzie. Następnie prośba zostaje rozszerzona na tych, którzy uwierzą w Niego. Jest to błaganie o jed-

⁶⁹ Por. D. OSTROWSKI, I. KOPACZ, *Czytania na święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, „Msza Święta” 5 (2013), s. 15.

⁷⁰ *Tamże*, s. 33.

⁷¹ Szerzej na temat Chrystusa jako Najwyższego Kapłana — zob. R. MAZUR, *Jezus Chrystus Arcykapłan*, RBL 65 (2012), nr 2, s. 117–128.

⁷² A. PITTA, *Gesù Cristo, Sommo Sacerdote Misericordioso e Fedele. Commento alle letture della festa di Nostro Signore Gesù Cristo Sommo ed Eterno Sacerdote (anno C)*, Not 49 (2012), nr 7–8, s. 441.

⁷³ Por. *tamże*, s. 443.

⁷⁴ OSTROWSKI, KOPACZ, *Czytania na święto Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana*, s. 33.

ność dla nich, o wiarę, niebo i miłość. Stanowi ona ofiarowanie Ojcu Niebieskiemu dokonanego zbawczego dzieła oraz prośbę o jego uświęcenie i owocowanie⁷⁵.

* * *

Nowe święto — Jezusa Chrystusa, Najwyższego i Wiecznego Kapłana — przypadające w czwartek po Niedzieli Zesłania Ducha Świętego, niesie ze sobą znaczące ubogacenie duchowe zwłaszcza dla wyświęconych kapłanów i dla tych, którzy podążają drogą wiodącą do kapłaństwa. Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów proponuje Konferencjom Biskupów formularz mszalny wraz z czytaniem oraz teksty liturgii godzin i martyrologium. Modlitwy formularza mszalnego, z nieznacznymi zmianami, pochodzą z Mszy wotywniej z 1935 r. Zmianie uległy antyfony i prefacja. W celebracji świątecznej bierze się prefację z Mszy krzyżma. Teksty euchologiczne koncentrują się na kapłaństwie Chrystusa i na związanym z nim kapłaństwie wynikającym ze święceń oraz, choć w mniejszym stopniu, na kapłaństwie wspólnym wiernych.

Liturgia słowa nowego święta podzielona jest na trzy cykle i jej tematyka jest wieloaspektowa. Obok zagadnienia kapłaństwa dominują przede wszystkim takie tematy, jak posłuszeństwo Bogu, nowe przymierze i świętość. Pośród tekstów biblijnych najwięcej skorzystano z perykop pochodzących z Listu do Hebrajczyków, co jest uzasadnione tym, że ta księga zawiera zdecydowanie najbogatszą teologię kapłaństwa nowego przymierza. W studium pominięto omówienie tekstów brewiarzowych i z martyrologium, gdyż tematyka w nich zawarta na ogół pokrywa się z kwestiami uwidocznionymi w liturgii mszalnej.

A New feast — the Feast of Jesus Christ the Eternal High Priest

Summary

The Prefect of the Congregation for Divine Worship and Discipline of the Sacraments, cardinal Antonio Cañizares Llovera, in a letter issued on July 3rd, 2012, informed that under the decision of Pope Benedict XVI a permission was granted, to the Conferences of Bishops and as long as they earlier ask for it, to introduce within their own Calendars a feast of Jesus Christ, the Eternal High Priest, to be celebrated on the first Thursday after Pentecost. The texts for the Mass and the Mass readings as well as the Liturgy of the Hours and Martyrology were approved by the decree and published in Latin on July 23rd, 2012.

In the pre-Conciliar Roman Missal there is a votive Mass formulary for Thursday in honor of Our Lord Jesus Christ, the Eternal High Priest. Pius XI in his Encyclical *Ad Catholici Sacerdotii* of December 20th, 1935 gave an impulse to create a formulary connected to the Priest-

⁷⁵ S. MĘDALA, *Ewangelia według świętego Jana. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz*, cz. II, Częstochowa 2010, s. 148.

hood of Christ. The Mass formulary published on December 24th, 1935 could be used for communitarian Masses. It was valid up to the publication *Missale Romanum* in 1970, when it was partly revised.

The thought of introducing the feast of Jesus Christ, the Eternal High Priest first arose in the Spanish contemplative convent of the Oblate Sisters of Christ the Priest. Co-founder of the congregation, bishop José María García Lahiguera of Madrid petitioned Pope Pius XII to institute the patronal feast of Christ the Priest. Having been granted permission, the feast has been celebrated since 1952. Then, the first Thursday after Pentecost was found the most appropriate day for the new feast, which was aimed at venerating Christ's priesthood and at praying for the clergy and the seminarians.

Three prayers dated from the year 1935 (the collect prayer, prayer over the offerings and postcommunion prayer) were incorporated, with some minor alternations, within the feast formulary in 2012. The preface has been exchanged for the one derived from the Holy Thursday Chrism Mass. The texts of the Mass formulary for the new feast encompass the theme of Christ's priesthood, the ordination priesthood, and the common priesthood of all the faithful. The ordination priesthood received the most attention within the prayers.

The liturgy of the word for the new feast has been divided into three years and its themes are multifaceted. The first readings, derived from the Old Testament, can be substituted each year for the readings from the Letter to the Hebrews. Three gospels are used, except for Luke and all the readings can be met throughout the liturgical year in other ceremonies. The A-year readings explore the subject of the high priesthood of Christ and his obedience to the will of the Father. Year B presents the issue of priesthood in the context of the New Covenant. Year C emphasizes the theme of holiness. Most of the scriptural texts come from the pericopes from the Letter to Hebrews, which is justified by the fact that this epistle has the richest theology of priesthood within the New Covenant. The discussion of the texts from the Liturgy of the Hours and Martyrology was omitted due to the fact that their themes coincide with those revealed in the Liturgy of the Mass.